

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
I. ΠΡΩΤΕΡΓΑΤΕΣ	7
1. Μ. Αλέξανδρος	8
2. Διάδοχοι	8
II. ΔΙΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ	9
1. Νέες πόλεις	9
2. Θεσμοί	10
3. Γλώσσα και παιδεία	10
III. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ	10
1. Ανασφάλεια	11
2. Κοσμοπολιτισμός	11
3. Έμφαση στο άτομο	12
4. Αλεξανδρινή κοινή	12
5. Άλλες αλλαγές	13
IV. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ	13

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κεφάλαιο Πρώτο ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ	15
1. Προσχολική αγωγή	15
2. Παιδαγωγός	15
3. Σχολεία Α΄ βαθμίδας	16
4. Σωματική τιμωρία	16
5. Απομνημόνευση	18
6. Εκπαίδευση των δούλων	18
II. ΔΙΑΦΟΡΕΣ - ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	19
1. Ηθική διαπαιδαγώγηση	19
2. Τρεις βαθμίδες	20
3. Διεύρυνση της εκπαίδευσης	21

Κεφάλαιο Δεύτερο
ΚΑΤΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

I. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	24
1. Δημοτική υπόθεση	25
α. Εκλογή δασκάλων	25
β. Μισθοδοσία	26
γ. Εποπτεία σχολείων	30
2. Εκπαίδευση κοριτσιών	31
3. Διαγωνισμοί	32
α. Αθλητικοί αγώνες	33
β. Διαγωνισμοί μαθημάτων	34
II. ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗ	35
1. Ανάγνωση και γραφή	36
α. Μέσα γραφής	37
β. Μέθοδοι διδασκαλίας	39
2. Αριθμητική	42
α. Μέσα διδασκαλίας	42
β. Μέθοδος	43
III. ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΚΙΘΑΡΙΣΤΗ	44
1. Σπουδαιότητα της μουσικής	45
2. Μουσικά όργανα	47
α. Αυλός	47
β. Λύρα	47
IV. ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΟΤΡΙΒΗ	48
1. Αγώνισματα	50
2. Χορός	51

Κεφάλαιο Τρίτο
ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

I. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	53
1. Ίδιωτική	54
2. Προαιρετική – αριστοκρατική	55
3. Αναβάθμιση γραμματικού	56
4. Φιλολογικός χαρακτήρας	57
II. ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑ (ΜΑΘΗΜΑΤΑ)	58
1. Γραμματική	63
α. Ιστορική ανασκόπηση	63
β. Περιεχόμενο	65
2. Μαθηματικά	68
α. Κύριοι εκπρόσωποι	68
β. Μέθοδος	69

3. Αστρονομία	70
α. Πρωτεργάτες	70
β. Εγχειρίδια	71
4. Μουσική	72

Κεφάλαιο Τέταρτο

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	74
II. ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	74
1. Προέλευση	75
2. Φυσικό καθεστώς	76
III. ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	77
1. Ανάγνωση και γραφή	77
α. Διδαχή στο σπίτι	78
β. Σχολεία δούλων	79
2. Σωματική άσκηση	80
IV. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	81
1. «Διδασκαλικαί»	82
α. Δίδακτρα	82
β. Διάρκεια σπουδών	84
γ. Πρόστιμο	84
2. «Εγκύκλια διακονήματα»	86
3. Οικονομικά	86
4. Ιατρική	87
V. ΑΝΩΤΕΡΗ ΠΑΙΔΕΙΑ	88
1. Αυτοαγωγή	88
2. Υπηρέτες σοφών	89
3. Απελεύθεροι	89
4. Εύνοια τύχης	90
VI. ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ	90
1. Τροφός	90
α. Επίδραση θηλασμού	91
β. Δεσμός παιδιού – τροφού	92
2. Παιδαγωγός	92
α. Αυστηρότητα	92
β. Σεβασμός	93
3. Γραμματιστής	94
VII. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	94

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΑΝΩΤΕΡΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κεφάλαιο Πέμπτο
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

97

I. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	98
1. Διάχυση	98
2. Κυριαρχία της φιλοσοφίας	99
3. Καλλιέργεια επιστημών	101
4. Μουσεία	101
5. Βιβλιοθήκες	103
6. Εμφάνιση Πανεπιστημίων	104
7. Διδάκτρα	104
II. ΚΕΝΤΡΑ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	107
1. Αθήνα	109
2. Αλεξάνδρεια	110
3. Πέργαμος	111
4. Αντιόχεια	111
5. Ρόδος	111
6. Άλλες πόλεις	112

Κεφάλαιο Έκτο
ΣΧΟΛΗ ΣΤΩΙΚΩΝ

I. ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	113
1. Ίδρυση	114
2. Διάρκεια	114
3. Περίοδοι	116
α. Αρχαιότερη	116
β. Μέση	117
γ. Νεότερη	117
4. Φοίτηση	117
II. ΣΚΟΠΟΣ	119
1. «Απάθεια»	120
α. Κατίσχυση του λογικού	120
β. Συμμετοχή στη δημόσια ζωή	121
γ. Παιδεία	122
2. Αφοβία	123
α. Θάνατος	124
β. Αυτοκτονία	125
III. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ	126
1. «Εύεργος χάρτης»	126

2. Μέρη της ψυχής	127
3. Άσκηση	128
4. Προσπάθεια και εργατικότητα	129
5. Στάδια ανάπτυξης	130
6. Πρώιμη εκπαίδευση	130
7. Άλλες απόψεις	132
α. Κανόνες συμπεριφοράς	132
β. Μηχανισμός μετατόπισης	132
IV. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	133

Κεφάλαιο Έβδομο
ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΩΝ

135

I. ΙΔΡΥΣΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙΑ	136
1. Χώρος	137
2. Διάρκεια ζωής	138
3. Οργάνωση κοινοβίου	139
α. Μαθητές	140
β. Υπέρ της φιλίας	142
4. Μαθήματα	143
α. Κατά της πολυμάθειας	144
β. Υπέρ της φιλίας	146
II. ΣΚΟΠΟΣ	147
1. Αφοβία	148
α. Θάνατος	148
β. Θεοί	149
2. Αμεριμνησία	150
α. Οικογένεια	150
β. Πολιτική	150
3. Επιδίωξη της ηδονής	151
III. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΕΙΣ	152
1. Αισθήσεις	152
2. Ατομικές διαφορές	154
3. Συμπεριφορά δασκάλου	155
α. Πραότητα	155
β. Χρήση επαινών	155
γ. Τιμωρία	156
δ. Συνέπεια	156
IV. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	156

Κεφάλαιο Όγδοο
ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΜΟΣ

I. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ	158
--------------------	-----

II. ΣΚΟΠΟΣ	159
III. ΑΠΟΨΕΙΣ	159
IV. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	160

Κεφάλαιο Ένατο
ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

162

I. ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ	164
1. Ζηνόδοτος	164
2. Καλλίμαχος	164
3. Ερατοσθένης	165
4. Άλλοι φιλόλογοι	165
II. ΙΣΤΟΡΙΑ	166
III. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	166
IV. ΙΑΤΡΙΚΗ	167
V. ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	167

Κεφάλαιο Δέκατο
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	169
1. Σπουδαιότητα των βιβλίων	169
2. Υλικό	170
α. Πάπυρος	170
β. Περγαμινή	171
3. Εμπόριο	171
II. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ	172
1. Δημόσιες	173
α. Αρχαιότερη βιβλιοθήκη	174
β. Βιβλιοθήκη του Λυκείου	175
γ. Βιβλιοθήκη του Πτολεμαίου γυμνασίου	175
δ. Βιβλιοθήκη του Πάνταινου	175
2. Ιδιωτικές	175
α. Βιβλιοθήκες επωνύμων	175
β. Συλλογές ασήμων πολιτών	176
III. ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	177
1. Συλλογή βιβλίων	178
α. Αγορά	178
β. Απάτη	178
γ. Αντιγραφή	179
δ. Συγγραφή νέων βιβλίων	181
2. Αριθμός βιβλίων	182
3. Ταξινόμηση	182

4. Διευθυντές	183
5. Καταστροφές	184
α. Ρωμαίοι	184
β. Χριστιανοί	185
γ. Άραβες	185
IV. ΑΛΛΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ	185
1. Βιβλιοθήκη της Ηράκλειας	186
2. Βιβλιοθήκη της Περγάμου	186
V. ΕΠΙΛΟΓΟΣ	187

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Κεφάλαιο Ενδέκατο
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

189

I. ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ	190
1. Κρατική	190
2. Υποχρεωτική	191
3. Αριστοκρατική	191
4. Άλλα γνωρίσματα	192
II. ΠΗΓΕΣ	193
III. ΟΡΟΛΟΓΙΑ	194

Κεφάλαιο Δωδέκατο
ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	195
II. ΑΦΕΤΗΡΙΑ: 335 π.Χ.	196
1. Εφησυχασμός	197
α. Νέοι πόλεμοι κατά των Περσών	198
β. Πελοποννησιακός πόλεμος	198
γ. Επέμβαση Αλεξάνδρου	199
2. Σιγή Πλάτωνα	199
α. Κοινοτοπία	200
β. Εκπαίδευση ορφανών	200
γ. Κάποιος υπαινιγμός	201
3. Ελευθερία νέων	201
α. Αδιαφορία της πόλης	202
β. Έφηβοι	203
γ. Αγόρευση νέου	203
δ. Οπλασμία	204
4. Πρώτη επιγραφή	204

III. ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ 335 π.Χ.	205
1. Όρκος εφήβων	205
α. Μαρτυρία Πλουτάρχου	207
β. Μαρτυρία Δημοσθένη	208
2. Αγγείο Hermitage	208
α. Νεότερο αγγείο	208
β. Ορκωμοσία ορφανού	209
3. Βίος Αισχίνη	209
α. Στρατιωτική θητεία	209
β. Περίπολος	210
4. Ψήφισμα Αθηναίων	211
IV. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	212

Κεφάλαιο Δέκατο Τρίτο
ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΟ ΕΦΗΒΕΙΟ

I. ΕΓΓΡΑΦΗ	214
1. Υπόχρεοι και μη	214
α. Θήτες	214
β. Δούλοι	215
γ. Κληρούχοι	215
δ. Ξένοι	216
2. Χρόνος εγγραφής	217
II. ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ	218
1. Χρόνος ορκωμοσίας	218
2. Περιεχόμενο όρκου	219
3. Χώρος ορκωμοσίας	220
III. ΟΠΛΑ ΚΑΙ ΣΤΟΛΗ	221
1. Όπλα	221
2. Στολή	221
IV. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	222
V. ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	223

Κεφάλαιο Δέκατο Τέταρτο
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΦΗΒΕΙΟΥ

I. ΣΚΟΠΟΙ	227
1. Προκλασική περίοδος	227
2. Κλασικοί χρόνοι	228
3. Μετακλασικοί χρόνοι	229
II. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	230
1. Θρησκευτικές	230
2. Στρατιωτικές	231

α. Περιπολίες	231
β. Οπλασμία κ.ά.	232
3. Γυμναστικές	233
α. Λαμπαδηδρομίες	233
β. Κωπηλασία	234
γ. Ιππασία	234
4. Πνευματικές	235
5. Κοινωνικές	237
α. Συμπληρωματικές δραστηριότητες	237
β. Ανάπτυξη αρετών	238
γ. Βράβευση	238
III. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	240
1. Κοσμητής	240
α. Εκλογή	241
β. Καθήκοντα	241
γ. Τιμές	242
2. Σωφρονιστής	242
3. Εκπαιδευτές	243
4. Λοιπό προσωπικό	244
IV. ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΣ	244
1. Γυμνασίαρχος	245
α. Καθήκοντα	245
β. Τιμές	246
2. Γυμνάσιο	247
α. Γνώρισμα πόλης	247
β. Πνευματικό κέντρο	249
γ. Πρόχειρο στρατόπεδο	251
δ. Χώρος εκδηλώσεων	252
3. Δαπάνες	253
α. Επισκευές	253
β. Αμοιβή προσωπικού	253
γ. Προμήθεια ελαίου	254
ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	257

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	262
ΠΡΩΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	264
ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	266
ΤΡΙΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	275
ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	282
ΠΕΜΠΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	290

ΕΚΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	294
ΕΒΔΟΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	300
ΟΓΔΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	305
ΕΝΑΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	306
ΔΕΚΑΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	307
ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	312
ΔΩΔΕΚΑΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	313
ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	318
ΔΕΚΑΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	320
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	327
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	337